

Mino'ayay pahafay a 'ak'ak

Tayni kita tonini a hekal, o nanitiniay i ina^ ato mama^ ko 'orip ita, o wawa^ ako saan cangra, kinafalalah to 'orip a misongila' misimokod pahafay i titaanan, Mangalay cangra a masatamdaw kita, saka papicodaden nangra kita i safangcalay a picodadan, caay piharateng cangra to hacowaay ko mala'omay a payso^. Cecay aca^ ko faloco' nangra, nanay rihaday lipahak ko 'orip no wawa^ ako saan. Mato'as sato kita, marokoy to ko 'orip no ina^ ato mama^ ita. Kirami, 'aloman to ko matapalay ita a tamdaw, kapawanan to nangra ko nikapades ato roray no ina^ ato mama^ a pahafay i cangraan, miliyas to niyaro', caay to pisikol to ina^ ato mama^ no niyah.

Anini^, pakaynien ako i mino'ayay a 'ak'ak ko patinako^, sapipalal to faloco' to sakafana' ita a mangodo^ to ina^ ato mama^.

O kananaman no mita ko 'ak'ak hananay a 'ayam. nika ira ko sowal no ro:ma a tamdaw, sowal sa, “Ano paka'araw to 'ak'ak i, paysin, sakalatiih no demak.” saan, orasaka ma'osi^ ko tamadaw to 'ak'ak; nikaorira, itini i polong no kalo'ayam i, ira ko sowal no mikingkiway, o mafana'ay cifaloco' ko 'ak'ak saan. Ira ko cecay ta'akay a kofoc, mangalay minanom koya 'ak'ak, nika caay kaedeng ko karaya' no satokok nira, orasaka,

ngitiden nira ko mamama:ngay a fakeloh, a haceca:y han nira a pacomod i laloma' noya kofoc, ta macakat ko nanom noya kofoc, itiya ta marawis nira koya nanom.

Hatiraay ko fana' nira, saka oya nikafana' nira a mino'ay a pahafay to ina^ ato mama^ ko nananamen ita. Yo mamang ho^ ciira i, o ina^ ato mama^ ko pahafayay, mato'as sato ko ina^ ato mama^ nira i, caay to pakaefer, oya wawa^ a 'ak'ak i, caay piliyas ciira to ina^ ato mama^ nira. Mikilim ciira to sapakaen to ina^ ato mama^, o todong nipino'ay nira a pahafay to ina^ ato mama^, tangasa^ i kapatayan. Inian koya tatinakoan toya mino'ayay a 'ak'ak hananay.

Anini^, mamang ho^ kita, ano mite:ngil kita to sowal no ina^ ato mama^, caay pakasemer to mato'asay i, o todong no mingodoay to ina^ ato mama^ konini a pinangan. Caay ka dengan pakangoyos han ko pingodo^ to ina^ ato mama^, oya nani faloco'ay a piaray ato parihaday to ina^ ato mama^ ko so'elinay. Ano iray ho^ ko ina^ ato mama^ ita imatini i, nanay ca'oren ita a palipahak ko ina^ ato mama^ no mita.

烏鴉反哺

我們來到世上，父母賦予我們生命，含辛茹苦把我們撫養長大，讓我們受好的教育，他們不求代價與回報，只求我們平安快樂。我們漸漸長大，很多人卻在此時忘了父母的恩情，拋棄了為我們操煩、做牛做馬彎了腰、駝了背的父母。

烏鴉是一種普通的鳥，人們認為遇見烏鴉不吉利而厭惡牠，但烏鴉的聰明與孝心卻是動物界出了名的。烏鴉因為喙不夠長，無法喝到瓶子裡的水，牠就會去咬小石子，再將石子放入瓶口內，如此瓶內的水就會上升，順利喝到水。

烏鴉的聰明令我們驚訝，但烏鴉的反哺孝心，更值得學習。小烏鴉在長大後，牠的子女會不離不棄，陪伴母親身邊。當母親肚子餓了，就會四處覓食，將食物銜回來，嘴對嘴餵到母親口中，直到母親過世，就是「烏鴉反哺」。

我們現在還是小孩，能做到聽從父母的話，不做讓父母生氣的事，不讓父母為我們擔心，這是基本的孝順。一個問候、一句感謝、一個微笑，都能打動父母的心，要謹記而時時力行。

Ci 'arsingay ko kalaw a fa'inayan

I 'a: yaw o kaomah ho ko tayal i papapalan, sahto o tamdaw ko matayalay, awaay ho ko kakimadan a kikay a maomah, itiya i awaay ho ko misyakayay. Orasaka, 'aloman ko kapah ato limcedan a malaholol anoca malapaliw. Ano 'aloman ko poro^ no loma' i 'aloman ko tahic(padang) a matayal, narikay a maherek ko tayal. Mangalef ano ira ko malalokay a wawa i loma' i tadakakalimlaan no paro^ no loma', nawhani, malalok ko wawa narikay a mahrek ko tatayalen.

Mahaenay saka yo ka^mang ho no 'orip i, matengil ko سوال no mama to fafahian a kaka ako “ kao ci 'arsingay ko kalaw a fa'inayan ko malofa'inay ” saan. Caay kafana' kako tonini a سوال no mato'asay i 'ayaw, nawiro ci 'arsingay ko kalaw a fa'inayan ko malofa'inay sa kaka? Yo mato'asto a malakapah kaka i, itiyato kako a mafana' to tatodong no heci^ noni a سوال.

“ Ci 'arsingay ko kalaw a fa'inayan ” sanay a سوال no mato'asay i, o patinako no mato'asay to marataray to dafadafak a talaomah a matayal ato malalokay a kappah, saka “ kao ci 'arsingay ko kalaw a fa'inayan ko malofa'inay ” saan.

Nawiro ci 'arsing ko kalaw hani? maratar to dafak a talaomah, 'o'ol to dafak nimaan a caay ka ci 'arsing ko kalaw a matiya o semot a ci 'arsing.

O 'o'ol ato 'arsing i, o pacengo'ay, o palahaday, o paheciay to kalopinaloma, nawhani, todafadafak ato lafii i, ano mapa'arsing no 'o'ol ko pinaloma^ i narikay a ci cicengo' fangcal ko lahad makapah ko heci niira.

Malecad tonini marataray a fa'inayan to dafadafak a talaomah i, nimaan a caay ka pa'arsing no 'o'ol ko kalaw nira. O lalok nira to romi'ami'ad i malasakanga'ay no paro^ no loma' ato sakalatamdaw no wawa nira, malipahak ko fafahi nira a ci fa'inay i ciiran.

Tadamafana' ko mato'asay to saka latamdawaw no wawa, pakaynien no mato'asay i pinalengaw anoca i pina'orip ato pinanowang ko sapisifana' a palatamdaw to kapah ato wawa-wawa. Onini ko saka mafana' no rarem a mangodo^ to tomato'asay ko Pangeah a tamdaw.

Nikawrira, no aniniay to a kapah i mafakil ho a manikar, orasaka haratengen ko سوال no mato'asay, karatar to dafadafak minanam to codad.

滿眉露水的男人

從前，田裡工作全靠人力，沒有農機的工具來替代，也沒有所謂出外謀生，青年男女都在部落工作或玩。家裡成員若很多，工作的幫手多，工作也就很快完成。家中若有個勤勞的孩子，會被視為家裡的寶貝，家務瞬間完成。

找對象要找「滿眉露水的男人」，年幼不懂事，不了解含義是什麼？為什麼要嫁給一個眉毛有露水的男人？長大後，我才了解此話的真義。

「滿眉露水的男人」是用來比喻一個每天早起到田裡勤奮工作的青年。

早上破曉時分到田裡工作，露水就像遍地荒野的草兒鋪蓋頭頂。

「露水」可以滋潤植物，使它發芽、成長、結果。每天勤奮工作，使家庭生活無憂，孩子們也快樂的成長，家中的妻子更以他為榮。

老人家透過動植物大自然現象，來教導青年及後輩子孫，使阿美族人的後輩子孫懂得勤奮、敬老尊賢的精神。

現今年輕朋友都抱着「睡到自然醒」的心態。老人家的這話值省思，早起讀書或工作，體會「滿眉露水的男人」的心情。